

Ráduly János

Félperces történetek (VIII.)

Ne mondd tovább

Gerőnek több felesége volt, a sokadikat is útnak eresztette. Most a kocsmában dicsekszik:

— Megszabadultam a házasságtól, jól érzem magam, akárcsak legénykoromban.

— Ne dicsekedj, hogy egyedül vagy — szólt közbe Sanyi —, mert a világ tudja: magadat csak felemásan tudod rendezni.

— Mért felemásan?

— Né, asszony nélkül nem tüzeltél rendesen. Jött a tél, a macskád megfagyott a kályha tetején. Mondjam-e tovább?

— Ne mondd tovább — válaszolt Gerő.

Kifelé tartunk a télből

Vízkereszt napján, január hatodikán a postán vagyok, a postásnő panaszkodik:

— Úgy meguntam a délutáni kézbesítést, rövidek a napok, elsötétedem, több helyen zárt kapu fogad.

— Ó, ne panaszkodj — mondom —, nyúlik a délután: ma tizenöt perccel később nyugszik le a Nap.

— Na, tanár úr, köszönöm ezt a legfőbb jó hírt. A reggel mi a helyzet?

— Épp holnap, január hetedikén nyúlja a legelső percet, tehát kifelé tartunk a télből.

Nem hazudhattunk

A második világháború végén Copfos Mihály bácsi hazakerült a fogságból.

— Vittek a vonattal keletre, Kirov felé — mondta Jóskának —, s a vagonokban tífuszjárvány kezdődött. Apátok félre kezdett beszélni:

— Jaj, te Mihály, olyan szép helyeken visz a vonat, minden csillog-villog, angyal is van, bárány is van, jólét van.

Aztán meghalt. Az ölemben vittem végig a vagonokon a többi halott mellé. Helyenként a vonat lassított, s a hullákat belegurították a kubik-tóba, a nádak közé...

Na, a családunk a kibédi temetőben emlékkövet állított fel, ez volt ráírva: „Seprődi József született 1893-ban, meghalt 1944-ben a Szovjetunióban.” Akkor az lett a baj, mért van oda írva a Szovjetunió? Azt válaszoltuk:

— Apánk a Szovjetunióban halt meg, nem hazudhattunk.

Megavulnak

Sokszor elbeszélgettem a több mint kilencven éves Orbán Marci bácsival. Felháborodottan újságolta, hogy a mai fiatalok könnyen hagyják el szülőtte-földjüket.

— Ott az idegenségben megavulnak — mondta öreg barátom. Értetlenkedtem a mondat hallatán.

— Ez régi beszéd, a nagyapámtól többször hallottam. Azt is jelenti: tönkremennek.

Hihetetlennek tűnt, hogy az avul szó régi jelentése ma is él. „Régi beszéd” — tényleg. Már 1416 u./1450-ben rögzítették: meg avoltál idegennek földében (lásd Bécsi Kódex).

Haza vándorolunk

Sietve megyek az utcán, reggel nyolc óra múlt, jön velem szemben két fiatal édesanya. A nulladik osztályos kicsiket kísérték el az iskolába. Ennyit mondtam:

— Elvándoroltak, ugye, az apróságok.

— Igen — szólalt meg az egyik asszonyka — elvándoroltak a földig-emberek (= alig látszanak ki a földből). Most mi is vándorolunk haza. Őszi betakarodás van, azt sem tudjuk, melyik lábunkra álljunk.

A másik asszonyka megtoldja:

— Haza vándorolunk a mindennapi nyomorúságunkba. Viselnünk kell a keresztet.

Székely életrealitás

Engem, Dósa Móra Bélát, nyugdíjasként megoperáltak, epekőveim voltak. Helyre jöttem, de ahogy kezdtem kiadósabban táplálkozni, agyvérzést kaptam. Magatehetetlenül kerültem kórházba, helyre pattantam. Mondta az orvos:

— Dósa bácsi, most hazaengedem, ezt és ezt szabad enni, de az itálnak vége.

— Ó, doktor úr, ezt a dolgot nem értem: operálva voltam az epémrel, s nem volt szabad inni. Most a fejemmel van a baj, s eltűnt az italtól. Hát ez hogy s mint van?

— Igazi székely módra gondolkodik — szólta az orvos —, magában székely életrealitás van. Meg fog gyógyulni.

Gyűjtőszenvedély

A pincéből főzőtököt hoztam fel — tökfőzeléknek. A magvakat — újságpapíron — az íróasztal alá tettem száradni. A könyvespolc mellett, méter távolságra, folyóiratok halmaza, rajtuk — összehajtogatva — kopott nadrágom.

A harmadik nap előkaptam a nadrágot, s tömérdek tökmag meg egérpiszok hullt ki belőle.

— Megáll az ész — mondtam —, két nap alatt az egér mintegy kétszázötven tökmagot cipelt át az asztal alól a nadrág korcaiba. Micsoda gyűjtőszenvedély!